

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ ЛИФТОВА

ПРАВНИ ОСНОВ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Правни основ: Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености (“Службени гласник РС” бр. 36/09).

Правилник је објављен у “Службеном гласнику РС” бр. 101/10 дана 29. децембра 2010. године, а ступио је на снагу **6. јануара 2011. године**, осим одредаба чланова 27. и 28. које се примењују од 1. јануара 2014. године (посебни захтеви за преглед постојећих лифтова).

Правилник о безбедности лифтова је усклађен са свим начелима и битним захтевима из **Директиве број 1995/16/ЕЗ** Европског парламента и Савета од 29. јуна 1995. године о лифтовима, укључујући и Директиву Европског парламента и савета број 2006/42/ЕЗ од 9. јуна 2006. године у делу који се односи на измене Директиве број 1995/16/ЕЗ.

Правилник је праћен **Списком српских стандарда** из области лифтова, који је објављен у “Службеном гласнику РС” бр. 6/11 (последњи списак је објављен у јуну 2014, у “Службеном гласнику РС” бр. 59/14).

ПРИМЕНА

Правилник се примењује на лифтове који се **трајно употребљавају** у зградама и објектима, као и на безбедносне компоненте које су наведене у Прилогу 4 правилника:

1. уређаји за **забрављивање** врата возног окна,
2. уређаји за **спречавање пада кабине** или неконтролисаног кретања навише,
3. уређаји за ограничење прекорачења брзине (**граничници брзине**),
4. одбојници:
 - одбојници који акумулирају кинетичку енергију без пригушења, или са повратним пригушењем,
 - одбојници са пригушењем
5. **безбедносни уређаји** уграђени у цилиндри хидрауличних кола када се ови уређаји користе као уређаји за спречавање пада,
6. електронски безбедносни уређаји у облику **безбедносних прекидача** који садрже електронске компоненте.

Остале компоненте, чак и ако имају важну улогу у осигурању безбедности инсталације лифта, нису предмет Правилника у смислу безбедносних компоненти, али се њихова усаглашеност оцењује заједно са инсталацијом лифта у коју се уграђују.

ИНСТАЛАТЕР ЛИФТА И ПРОИЗВОЂАЧ БЕЗБЕДНОСНЕ КОМПОНЕНТЕ

Инсталатер лифта је физичко или правно лице које је преузело одговорност за пројектовање, израду, уградњу и стављање лифта на тржиште, стављањем знака усаглашености и сачињавањем декларације о усаглашености.

Произвођач безбедносне компоненте јесте предузетник или правно лице које је одговорно за пројектовање и израду безбедносне компоненте, које ставља знак усаглашености на безбедносну компоненту и сачињава декларацију о усаглашености.

Инсталатер лифта и произвођач безбедносне компоненте су **у обавези** да обезбеде спровођење поступка оцењивања усаглашености прописаног Правилником и да кориснику ставе на располагање **безбедан производ**.

Инсталатер лифта и произвођач безбедносне компоненте бира између неколико **модула**, односно комбинација модула, који садрже прописане поступке за оцењивање усаглашености лифта, односно безбедносне компоненте.

Инсталатер лифта и произвођач безбедносне компоненте је у обавези да ангажује **домаће** именовано ТОУ ради спровођења изабраног поступка ОУ и издавања исправе о усаглашености у складу са Правилником.

Лифтови морају испуњавати битне захтеве за заштиту здравља и безбедности који су садржани у Прилогу 1 Правилника.

ИМЕНОВАЊЕ ТЕЛА ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ ЛИФТОВА И БЕЗБЕДНОСНИХ КОМПОНЕНТИ

Обавезно је учешће тзв. „**треће стране**” – именованих тела за оцењивање усаглашености.

Послове оцењивања усаглашености безбедносних компоненти и лифтова обавља тело за оцењивање усаглашености које је **именовано** у складу са законом који уређује техничке захтеве за производе и оцењивање усаглашености (Именовано тело).

Именовање тела за оцењивање усаглашености лифтова и безбедносних компоненти **врши министар** надлежан за послове привреде, на захтев тог тела, а испуњеност захтева за именовање **утврђује Комисија** за именовање коју именује министар.

Тело се може именовати ако испуњава захтеве за именовање из Прилога 14 Правилника - **важна је улога акредитације**.

Именована тела се уписују у **Регистар именованих тела** за оцењивање усаглашености (доступан на сајту Министарства привреде – www.tehnis.privreda.gov.rs).

Именована тела за оцењивање усаглашености безбедносних компоненти

У складу са чланом 10. став 2. Уредбе о начину спровођења оцењивања усаглашености, садржају исправе о усаглашености, као и облику, изгледу и садржају знака усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09), именована тела за оцењивање усаглашености (која су поднела захтев за проширење имановања), **могу да издају одговарајуће исправе о усаглашености за лифтове и безбедносне компоненте у лифтовима** у складу са Правилником, без поновног спровођења оцењивања усаглашености, а на основу **иностране исправе** о усаглашености за лифтове и безбедносне компоненте која је издата у складу са прописом који садржи суштински иста начела и битне захтеве за заштиту здравља и безбедности као и Правилник, у случају када је предметна инострана исправа издата од стране акредитованог тела за оцењивање усаглашености пријављеног Европској комисији на основу **MLA споразума** Европске организације за акредитацију.

ИСПРАВЕ КОЈЕ ПРАТЕ ЛИФТ/БЕЗБ. КОМПОНЕНТУ

Лифт, односно безбедносна компонента, **мора бити означен(а)** знаком усаглашености и мора да буде праћен декларацијом о усаглашености.

Лифт мора бити снабдевен **упутствима** неопходним за нормалну употребу који се односе на одржавање, контролисање, поправке, периодичне прегледе и поступке спашавања лица и имати тзв. **књигу одржавања** у којој се бележе поправке и периодични прегледи.

Безбедносне компоненте морају пратити одговарајућа **упутства** (на српском језику) за склапање, повезивање, подешавање и одржавање.

Упутство за лифт, укључујући и књигу одржавања лифта, инсталатер лифта мора да достави власнику лифта пре његовог пуштања у употребу.

У упутству инсталатера лифта морају да буду садржане информације које су потребне да упознају власника лифта с потребом за одговарајућим одржавањем. Упутство нарочито мора да садржи информације које се односе на **рок трајања** критичних компоненти и **критеријуме** за њихову контролу и замену.

Упутство инсталатера лифта мора да садржи **информације** о могућем коришћењу посебне опреме, као што су посебни алати или софтвер, која је потребна за одржавање лифта или за радње спашавања.

ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ И ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

Сматра се да лифт (одн. безбедносна компонента) испуњава прописане захтеве, ако је пројектован и израђен **у складу са стандардима** са Списка српских стандарда који објављује Министарство привреде.

Српски стандарди су превасходно стандарди којима су преузети тзв. **хармонизовани стандарди**, а ако не постоје ови стандарди у одређеној области, покреће се поступак за доношење других стандарда/сродних докумената у складу са законом којим се уређује стандардизација.

Примена стандарда у овој области је **добровољна**, а уколико лифт или безбедносна компонента није пројектован и израђен у складу са српским стандардима, мора се на други начин доказати испуњеност безбедносних захтева из Прилога 1 Правилника.

Испорука или употреба лифта или безбедносне компоненте који испуњавају захтеве правилника, и стављени су на тржиште Републике Србије, може се **ограничити или забранити** под условима и у складу са законом.

РЕДОВНИ И ВАНРЕДНИ ПРЕГЛЕДИ ЛИФТОВА

Власник лифта је дужан да обезбеди редован преглед лифта **најмање једном годишње**, као и ванредни преглед лифта у одређеним случајевима.

Ванредни преглед лифта се **мора спровести у случају**:

- 1) насталих основних промена на лифту (које су прописане чланом 18. Правилника), или
- 2) стављања лифта у употребу после незгоде, или
- 3) захтева надлежног инспектора.

Редовне и ванредне прегледе лифта спроводи **Именовано тело за преглед лифта**, на захтев власника лифта.

Именовање се врши у складу са законом који уређује техничке захтеве за производе и оцењивање усаглашености (на предлог **Комисије за именовање**, уколико су испуњени прописани захтеви, министар привреде доноси решење о именовању); Именовано тело за преглед лифта мора испуњавати захтеве из члана 26. Правилника.

Важна је улога акредитације - **SRPS ISO IEC 17020**

ОДРЖАВАЊЕ ЛИФТОВА У УПОТРЕБИ

Власник лифта је дужан да обезбеди одржавање лифта.

Одржавање лифта обухвата предузимање свих потребних радњи током века употребе лифта, ради обезбеђивања безбедног рада лифта/његових делова, а нарочито преглед и контрола рада лифта према упутствима за употребу и одржавање, отклањање утврђених недостатака, као и замена неисправних и оштећених саставних делова лифта.

Одржавалац лифта мора да се придржава упутства за употребу, упутства за одржавање, као и упутства за спашавање лица из лифта; одржавалац лифта мора испуњавати услове у погледу **запослених и опреме**; мора одржавати лифт тако да у току употребе задовољава захтеве из правилника; привремено ставља лифт ван употребе у прописаним случајевима; обавља **спашавање лица** из лифта и без посебног захтева власника лифта; **води књигу одржавања лифта** и обавља друге послове прописане правилником.

Ако лифт не задовољава прописане захтеве тако да је **битно нарушена** безбедност корисника, Именовано тело за преглед лифта привремено ставља лифт **ван употребе** и о томе одмах обавештава **надлежног инспектора**, одржаваоца лифта и власника лифта.

Док се не отклоне сви недостаци на лифту, власник **не може да промени** Именовано тело за преглед лифта које је извршило преглед лифта и утврдило недостатке на лифту.

Техничка документација

Техничка и друга документација којом инсталатер лифта, односно произвођач безбедносне компоненте, **доказује усаглашеност** са захтевима Правилника, сачињава се у складу са одговарајућим **модулом**, тј. поступком оцењивања усаглашености. У том контексту је потребно пре започињања процеса пројектовања и производње лифта односно безбедносне компоненте одредити одговарајући модул, тј. поступак оцењивања усаглашености који ће бити примењен.

МОДУЛИ (лифтови)

Пројектовање

Уградња

Преглед типа
за лифт или
модел лифта

Потпуно
обезбеђење
квалитета
+
преглед пројекта
према потреби

Избор
инсталатера
лифта

Обезбеђење
квалитета
производа

Завршна
контрола

Обезбеђење
квалитета
производње

Избор
инсталатера
лифта

Појединачна верификација лифта

Потпуно обезбеђење квалитета + преглед пројекта
према потреби

МОДУЛИ
(безбедн.
компоненте)

Пројектовање

Уградња

Усаглашеност
са типом уз
насумичне
провере

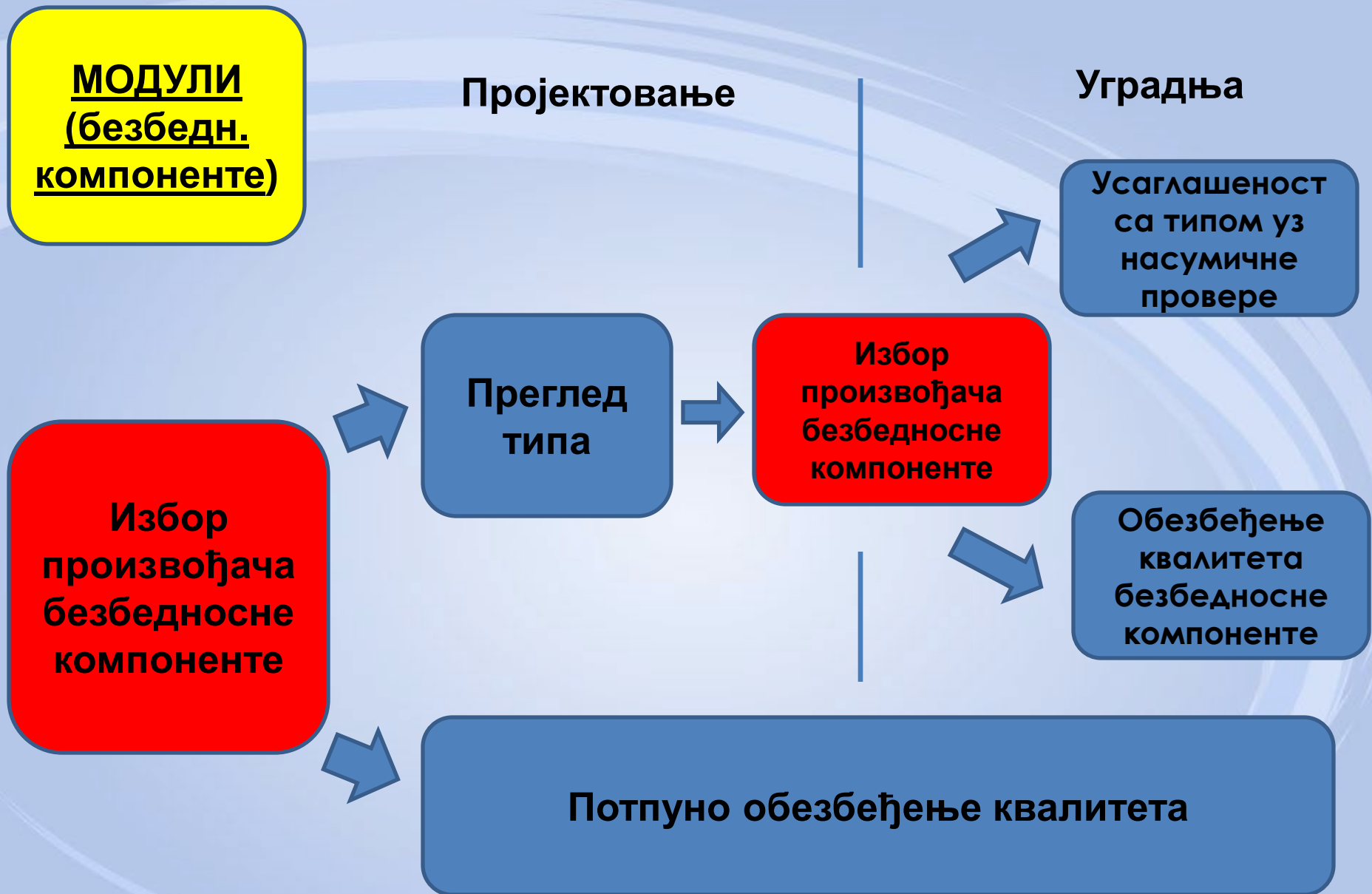
Преглед
типа

Избор
произвођача
безбедносне
компоненте

Обезбеђење
квалитета
безбедносне
компоненте

Избор
произвођача
безбедносне
компоненте

Потпуно обезбеђење квалитета

Техничка документација

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА ПРАТИ ЛИФТОВЕ И БЕЗБЕДНОСНЕ КОМПОНЕНТЕ ПРИЛИКОМ СТАВЉАЊА НА ТРЖИШТЕ

- декларација о усаглашености
- упутство за одржавање лифта
- упутство за спашавање лица из лифта

Ко обезбеђује поменуте документе?

произвођач, његов заступник или увозник, односно инсталатер.

Упутства и исправе **морају бити на српском језику** (или се мора обезбедити превод оригиналних упутстава и декларације о усаглашености)

Знак усаглашености

Пре стављања на тржиште или употребу, производ који је **усаглашен** са захтевима техничког прописа означава се одговарајућим знаком усаглашености, ако је то утврђено техничким прописом.

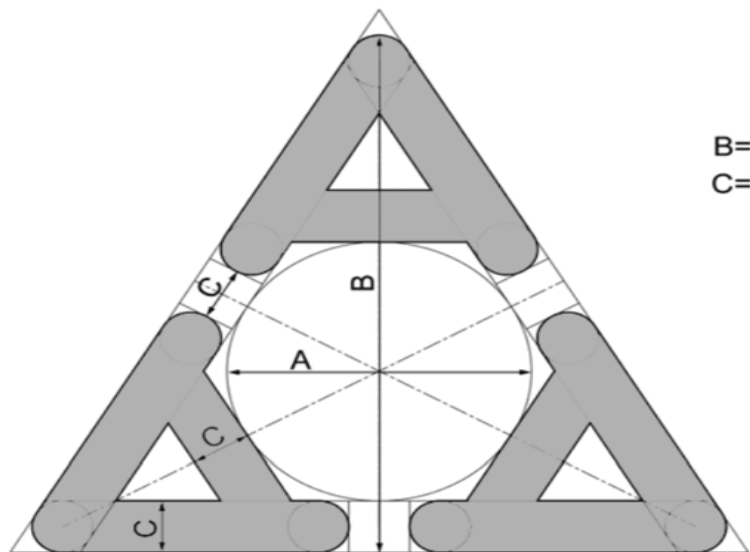
**УРЕДБА О НАЧИНУ СПРОВОЂЕЊА ОЦЕЊИВАЊА
УСАГЛАШЕНОСТИ, САДРЖАЈУ ИСПРАВЕ О УСАГЛАШЕНОСТИ,
КАО И ОБЛИКУ, ИЗГЛЕДУ И САДРЖАЈУ ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ**

(„Службени гласник РС”, број 98/09)

Знак усаглашености

- ✓ Српски знак усаглашености је једина ознака којом се потврђује да је производ који се ставља на тржиште или употребу у Републици Србији, усаглашен са захтевима српског техничког прописа, ако је тим прописом предвиђено његово стављање.
- ✓ Уз Српски знак се ставља јединствени број Именованог тела, као и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености, ако је то тело спроводило, односно учествовало у оцењивању усаглашености.

Знак усаглашености

$$B=2A$$

$$C=A/5$$

Последње две цифре године издавања
исправе о усаглашености

Јединствени број именованог, односно
овлашћеног тела за оцењивање
усаглашености

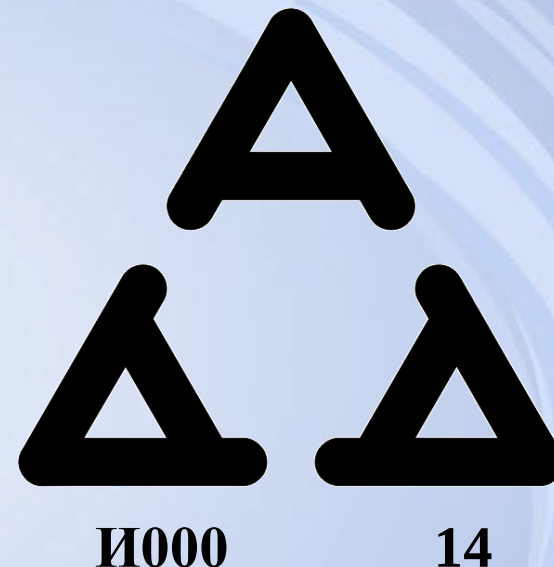
Знак усаглашености

- Знак усаглашености мора бити **видљив, читљив и неизбрисив.**
- Стављање знака усаглашености врши се:
 - утискивањем, отискивањем
 - на место лако доступно за преглед
 - утискивањем на плочицу

Знак усаглашености

- ✓ означава „само” усаглашеност са правилником/директивом,
- ✓ представља усаглашеност са свим примењивим правилницима/директивама,
- ✓ поставља га произвођач, заступник, увозник,
- ✓ **ОДГОВОРНОСТ ПРОИЗВОЂАЧА**

Српски знак усаглашености

Правилник о начину стављања знакова усаглашености на производе, као и употреби знакова усаглашености („Службени гласник РС”, број 25/10)

ХВАЛА НА ПАЖЊИ

Миле Митровић

Руководилац групе за израду и спровођење техничких прописа „Новог приступа“

Министарство привреде

**СЕКТОР ЗА ИНФРАСТРУКТУРУ КВАЛИТЕТА И БЕЗБЕДНОСТ
ПРОИЗВОДА НА ТРЖИШТУ**

mile.mitrovic@privreda.gov.rs

www.tehnis.privreda.gov.rs